

**Fonaments de sociologia**

Codi: 101105  
Crèdits: 12

| Titulació                                 | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------------------------------|-------|------|----------|
| 2500259 Ciència Política i Gestió Pública | FB    | 1    | A        |
| 2500262 Sociologia                        | FB    | 1    | A        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Enrico Mora Malo  
Correu electrònic: Enrico.Mora@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)  
Grup íntegre en anglès: No  
Grup íntegre en català: Sí  
Grup íntegre en espanyol: No

**Equip docent**

Josep Verdaguer Lozano  
Teresa Sorde Martí  
Olga Serradell Pumareda

**Prerequisits**

Cap

**Objectius**

Amb aquesta assignatura es pretén introduir l'alumnat en la perspectiva sociològica, tot facilitant-li les principals eines conceptuals que ens aporta la teoria sociològica clàssica i que ens permeten aproximar-nos a la comprensió dels fenòmens socials en tota la seva complexitat. La sociologia considera els fets socials d'una manera científica (per tant, metòdica i sistemàtica), diferent del sentit comú, amb l'objectiu d'arribar a conèixer unes lògiques de funcionament que la major part de les vegades són latents o amagades. Alhora també tenim per objectiu contribuir a la formació de l'alumnat en la Competència Transversal en Perspectiva de Gènere a través de les activitats d'aprenentatge i els continguts de l'assignatura.

**Competències**

**Ciència Política i Gestió Pública**

- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.

- Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar autònomament.

### **Sociologia**

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Enumerar la metodologia i les tècniques de recerca sobre les quals recolzen les principals hipòtesis sobre les relacions socials, les posicions i les pràctiques dels individus en l'estructura social i els canvis socials.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

## **Resultats d'aprenentatge**

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Contextualitzar els enfocaments en la seva època.
4. Definir els principals conceptes sociològics.
5. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
6. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
7. Descriure el marc estructural de la vida en societat.
8. Descriure els grans processos de la vida en societat: socialització i institucionalització.
9. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
10. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
11. Distingir clarament entre judicis de fet i judicis de valor.
12. Distingir els principals mètodes i tècniques qualitius.
13. Distingir entre una hipòtesi sociològica i un judici de valor sobre la democràcia, els drets humans, la justícia social o el desenvolupament sostenible.
14. Distingir-ne els supòsits teòrics i metodològics.
15. Exposar els components que incideixen en la inserció en la societat d'un individu: la família, l'educació, els mitjans de comunicació, la cultura, la religió i la ideologia.
16. Expressar la seva base metodològica.
17. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
18. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
19. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
20. Identificar aquests enfocaments: funcionalisme, interaccionisme, sociologies de l'acció, etcètera.
21. Identificar la validesa o l'obsolescència en altres èpoques dels enfocaments.

22. Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
23. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
24. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
25. Treballar autònomament.
26. Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses
27. Utilitzar de manera adequada els principals conceptes sobre les societats, els seus processos i les seves estructures.
28. Utilitzar les principals aportacions de la teoria sociològica: Durkheim, Comte, Weber i Marx.

## Continguts

Bloc 1. La perspectiva sociològica

E

a) La perspectiva sobre la societat.

b) La societat en perspectiva: socialització, institucionalització i estructuració (i.e. classe social, gènere, etnicitat, edat).

Bloc 2. Condicions històriques i socials d'aparició de la sociologia

a) Forces socials en el naixement de la disciplina: Revolució científica, Revolució capitalista i Revolució francesa.

b) Forces intel·lectuals en el naixement de la teoria sociològica: L'eclosió de la modernitat. La gènesi del pensament sociològic a França, a Alemanya i als Estats Units d'Amèrica. La contribució feminista a l'origen de la sociologia.

Bloc 3. Elements fonamentals del pensament sociològic clàssic

a) Karl Marx: La sociologia de les relacions socials. La crítica de la economia política. Materialisme, mode de producció i classes socials. Origen, desenvolupament i estructura social del capitalisme. La religió i la seva desaparició. Els malestars de la modernitat: la alienació i la reificació. Les relacions socials i el gènere.

b) Émile Durkheim: La sociologia dels fets socials. Les regles del mètode sociològic. Normalitat i patologia. Cohesió social i divisió del treball: les formes de la solidaritat. El suïcidi com a fenomen social. Les formes elementals de la vida religiosa. Els malestars de la modernitat: l'anomia. Els fets socials i el gènere.

c) Max Weber: La sociologia de les accions socials. Sociologia comprensiva. Poder, autoritat i dominació. Religió, capitalisme i modernitat. Raó, racionalitat i racionalització: "La gàbia de ferro". Els malestars de la modernitat: el desencantament del món. Les accions socials i el gènere.

d) Sigmund Freud: Les relacions socials en l'individu. Qui *som* jo? L'anàlisi de l'inconscient. Pulsions i vincle social. La constitució del subjecte i la sexualitat. Les masses i el jo. El futur de la religió. Les incomoditats de la modernitat: el malestar en la cultura. La subjectivitat i el gènere.

e) Georg Simmel: La sociologia de les interaccions socials. Formes socials i tipus socials. Funcions socials del conflicte. El diner, la vida urbana i els seus efectes sobre la cultura. La devoció religiosa. Les comoditats de la modernitat: l'extensió dels cercles socials. Les interaccions socials i el gènere.

## Metodologia

La dinàmica d'aprenentatge és:

Classes magistrals

Lectura de textos

Activitats de comprensió de textos

Activitats de comprensió de conceptes

## Activitats formatives

| Títol                                                                        | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                              |
|------------------------------------------------------------------------------|-------|------|-----------------------------------------------------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                                                      |       |      |                                                                       |
| Classes magistrals, seminaris crítics i activitats de comprensió a l'aula    | 99    | 3,96 | 3, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 28       |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                                                   |       |      |                                                                       |
| Tutories                                                                     | 30    | 1,2  | 1, 9, 10, 23                                                          |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                                                      |       |      |                                                                       |
| Lectura de textos, estudi, exercicis, activitat de comprensió fora de l'aula | 157   | 6,28 | 2, 3, 5, 6, 7, 11, 13, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 |

## Avaluació

L'avaluació dels aprenentatges s'organitza de la següent manera:

- 1) Proves escrites 1: (20%)
- 2) Proves escrites 2: (20%)
- 3) Proves escrites 3: (20%)
- 4) Prova comparativa: (25%)
- 5) Seminaris monogràfics: (15%)

L'avaluació d'algunes evidències pot estar condicionada a l'assistència a classe

Al començament de curs es detallaran les característiques i el calendari de les proves

Definició de **No presentat**: Un/a alumne tindrà la qualificació de "no presentat", si ha lliurat menys del 30% de les evidències que calen per a obtenir una qualificació de l'assignatura.

**Recuperació**: Un/a alumne podrà recuperar durant el període de compensació un 40% de les proves d'avaluació.

## Activitats d'avaluació

| Títol           | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                           |
|-----------------|-----|-------|------|----------------------------------------------------|
| Proves escrites |     | 8     | 0,32 | 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 20, 21, 24, 27, 28  |
| Seminaris       |     | 6     | 0,24 | 1, 2, 6, 9, 11, 13, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 25, 26 |

## Bibliografia

### Bibliografia obligatòria

En començar el curs es lliurarà la llista de lectures de l'assignatura i dels seminaris d'anàlisi crítica de textos

## **Bibliografia recomanada**

### **Bibliografia general**

Aron, Raymond (1967). *Les etapes del pensament sociològic* (2 Vols.). Barcelona, Herder, , 1994.

Chodorow, Nancy (1984). *El ejercicio de la maternidad*. Barcelona: Gedisa.

Claval, Paul (1980). *Els mites fundadors de les ciències socials*. Barcelona, Herder, 1991.

Córdoba, Carolina (2007). Teoría sociológica /Teoría feminista. El desafío pendiente. VII Jornadas de Sociología. Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de Buenos Aires, Buenos Aires.

DD.AA. (1999). *Monogràfic Marx, Engels i Durkheim. Commemoració de tres clàssics*. Papers. Revista de Sociologia, núm 57. Disponible a <http://ddd.uab.cat/pub/papers/02102862n57p1.pdf>

Eberhardt, María Laura (2013). "Teorías y perspectivas sociológicas. Las matrices fundamentales del pensamiento sociológico: Marx, Durkheim, Weber". A: DD.AA. *Introducción a la Sociología* Florencio Varela: Universidad Nacional Arturo Jauretche, pp. 57-91.

Giddens, Anthony (1971). *El capitalismo y la moderna teoría social*. Barcelona, Labor, 1988.

Giner, Salvador (2001). *Teoría sociológica clásica*. Barcelona, Ariel.

Janoska-Bendel, Judith (1972). *Max Weber y la sociología de la historia*. Buenos Aires: Ed. Sur.

Iglesias, María del Carmen, Aramberri, Julio R., Rodríguez Zúñiga, Luís (2001). *Los orígenes de la teoría sociológica*. Madrid: Akal.

Johnson, Paul (2008). *"Marx" a Intelectuales*. Madrid: Homo Legens. Marianne Schnitger Weber (1995). *Max Weber, una biografía*. València: Institució Alfons el Magnànim.

Meler, Irene (2007). "Psicoanálisis y género. Deconstrucción crítica de la teoría psicoanalítica y nuevos enfoques teóricos". *Cuestiones de género*, n. 2: 13-48.

Morrison, Ken (2010). *Marx, Durkheim, Weber: las bases del pensamiento social moderno*. Madrid: Popular.

Ritzer, George (1993). *Teoría sociológica clásica*. Madrid, McGraw-Hill. 2005

Tubert, Silvia (2003). *"¿Psicoanálisis y género?" Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*. Madrid: Cátedra.

Weil, Simone (2007). *Escritos históricos y políticos*. Madrid: Trotta (p.o. 1988).

Universitat Autònoma de Barcelona (2008). *Ús no sexista del llenguatge a la Universitat Autònoma de Barcelona*. Bellaterra: UAB.

### **Bloc 1. La perspectiva sociològica**

Abbott, Pamela, Wallace, Claire, & Tyler, Melissa (2005). *An introduction to Sociology. Feminist Perspectives*. New York: Routledge.

Amorós, Cecilia (2000). *Tiempo de feminismo. Sobre proyecto ilustrado y postmodernidad*. Madrid: Cátedra.

Beltrán Pedreira, María Elena y Maquieira D'Angelo, Virginia (coord.) (2001) *Feminismos: Debates teoricos contemporaneos*. Madrid: Alianza.

Berger, Peter L. (1963). *Invitació a la sociologia*. Barcelona, Herder, 1986.

Bourdieu, Pierre i Loïc J.D. Wacquant (1992). *Per a una sociologia reflexiva*. Barcelona, Herder, 1994.

Cardús, Salvador (coord.) (1999). *La mirada del sociòleg*. Barcelona, Proa/UOC.

Corcuff, Philippe (1995). *Las nuevas sociologías*. Madrid, Alianza, 1998.

Elias, Norbert (1970). *Sociología fundamental*. Barcelona, Gedisa, 1999.

Güereca Torres, Raquel (2016). Revolución feminista de la sociología: Apuntes para una Metodología de la Visibilidad. XI Congreso Iberoamericano Ciencia, Tecnología y Género Universidad Nacional Costa Rica, San José.

Ianni, Octavio (2004). *La sociología*. México, Siglo XXI, 2005.

Lamas, Marta (1999) "Usos, dificultades y posibilidades de la categoría género". *Papeles de población*, n. 21: pp. 147-178.

Mills, Charles Wright (1959). *La imaginación sociológica*. Barcelona, Herder, 1987.

## **Bloc 2. Condicions històriques i socials d'aparició de la sociologia**

Addams, Jane (2014). *Veinte años en Hull House*. Murcia: Editum-Universidad de Murcia, 1912.

Álvarez-Uría, Fernando i Varela, Julia (2004). *Sociología, capitalismo y democracia*, Madrid, Morata.

Berthelot, Jean-Michel (1991). *La construcción de la Sociología*. Buenos Aires, Nueva Visión, 2003

Lengermann, Patricia M., & Niebrugge, Gillian. (2011). "Las primeras sociólogas y la teoría sociológica clásica: 1830-1930". A: George Ritzer, *Sociología clásica*. México: McGraw Hill, pp. 299-332.

Schnitger Weber, Marianne (2001). *Ensayos selectos*. México DF: CEIICH-UNAM.

## **Bloc 3. Elements fonamentals del pensament sociològic clàssic**

### Textos recomanats de Karl Marx

Marx, Karl (1843). *Crítica de la Filosofía del Estado de Hegel*, a OME (Vol. 5). Barcelona, Crítica, 1978.

Marx, Karl (1844). "La cuestión judía", a OME (Vol. 5). Barcelona, Crítica, 1978.

Marx, Karl (1844). *Manuscritos: economía y filosofía*. Madrid, Alianza, 1985.

Marx, Karl y Engels, Friedrich. (1845). *La Ideología alemana*. Barcelona, Laia, 1987.

Marx, Karl y Engels, Friedrich. (1848). "Manifiesto Comunista", a Enrique Tierno Galván (comp.), *Antología de Marx*. Madrid, Ed. Cuadernos para el diálogo.

Marx, Karl (1852). *El dieciocho Brumario de Luis Bonaparte*. Madrid, Espasa-Calpe, 1985.

Marx, Karl (1857-1858). *Elementos fundamentales para la crítica de la economía política (Grundrisse)* (3 Vol.). Madrid, Siglo XXI, 1976.

Marx, Karl (1859). *Contribución a la crítica de la economía política*. Madrid, Alberto Corazón, 1976.

Marx, Karl (1861-1863). *Teorías sobre la plusvalía* a OME (Vol. 45). Barcelona, Grijalbo, 1977.

Marx, Karl (1871). *La guerra civil en Francia*. Barcelona, Ediciones de Cultura Popular, 1968.

Marx, Karl (1872). *El Capital. Crítica de la economía política. Libro I: El proceso de producción del capital* (3 Vol.). México, Siglo XXI, 1990.

Marx, Karl y Friedrich Engels (1875) *Crítica dels programes de Gotha i Erfurt*. Barcelona, Edicions 62, 1971.

#### Textos recomanats de Émile Durkheim

Durkheim, Émile (1893). *La división del trabajo social*. Madrid, Akal, 1987.

Durkheim, Émile (1895). *Las reglas del método sociológico*. Madrid, Akal, 1985.

Durkheim, Émile (1897). *El suicidio*. Madrid, Akal, 1998.

Durkheim, Émile (1912). *Les formes elementals de la vida religiosa*. Barcelona, Edicions 62, 1987.

Durkheim, Émile (1925). *Sociología y Filosofía*. Madrid, Miño y Dávila, 2000.

Durkheim, Émile (1928). *El socialismo*. Madrid, Akal, 1987.

Durkheim, Émile (1938). *Historia de la educación y de las doctrinas pedagógicas*. Madrid, La piqueta, 1992.

#### Textos recomanats de Max Weber

[Weber, Max \(1904\)](#). *La "objetividad" del conocimiento en la ciencia social y en la política*. Madrid, Alianza, 2009.

Weber, Max (1904-1905). *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme*. Barcelona, Edicions 62, 1984.

Weber, Max (1919). *La ciència i la política*. València, Publicacions de la Universitat de València, 2005.

Weber, Max (1920-1921). *Ensayos sobre sociología de la religión* (3 Vols.). Madrid, Taurus, 1987-1989.

Weber, Max (1921). *Escritos políticos*. Madrid, Alianza Editorial, 1991.

Weber, Max (1921). *Conceptos sociológicos fundamentales*. Madrid, Alianza, 2006.

Weber, Max (1921). *La acción social. Ensayos metodológicos*. Barcelona, Península, 1984.

Weber, Max (1921-1922). *Economía y sociedad. Esbozo de sociología comprensiva*. México, Fondo de Cultura Económica, 1996.

Weber, Max (1922). *Ensayos sobre metodología sociológica*. Buenos Aires, Amorrortu, 1982.

#### Textos recomanats de Sigmund Freud

Freud, Sigmund (1900) *La interpretación de los sueños*. Madrid, Alianza, 1981-1986.

Freud, Sigmund (1901) *Psicopatología de la vida cotidiana*. Madrid, Alianza, 1975.

Freud, Sigmund (1905) *El Chiste y su relación con lo inconsciente*. Madrid, Alianza, 1973.

Freud, Sigmund (1913) *Tótem y tabú*. Madrid, Alianza, 1970.

Freud, Sigmund (1914). "Introducción al narcisismo", a *Obras completas*, Vol. XVI. Amorrortu editores, Buenos Aires, 2000.

Freud, Sigmund (1917). "Una dificultad del psicoanálisis", a *Obras completas*, Vol. XVII. Amorrortu editores, Buenos Aires, 2000.

Freud, Sigmund (1917-1927). *Psicología de las masas, Más allá del principio del placer, El porvenir de una ilusión*. Madrid, Alianza, 1981.

Freud, Sigmund (1923). *El yo y el ello*, a *Obras completas*, Vol. XIX. Amorrortu editores, Buenos Aires, 2001.

Freud, Sigmund (1930). *El malestar en la cultura y otros ensayos*. Alianza, Madrid, 1984.

Freud, Sigmund (1938). "Esquema de psicoanálisis", a *Obras completas*, Vol. XXIII. Amorrortu editores, Buenos Aires, 2001.

#### Textos recomanats de Georg Simmel

Simmel, Georg (1900). *La filosofía del dinero*. Madrid, Instituto de Estudios Políticos, 1977.

Simmel, Georg (1905-1911). *Cultura femenina y otros ensayos*. Barcelona, Alba editorial, 1999.

Simmel, Georg (1908). *Sociologia. Investigacions sobre les formes de socialització* (2 Vols.), Barcelona, Edicions 62, 1988.

Simmel, Georg (1911). *Sobre la aventura*. Barcelona, Península, 2002.

Simmel, Georg (1917). *Cuestiones fundamentales de sociología*, Barcelona, Gedisa. 2002.

Simmel, Georg (1935). *El individuo y la libertad: ensayos de crítica de la cultura*. Barcelona, Península, 1986.